

FOLK UNION – NOVA IZKUŠNJA

FRANC KENÉ

Kar malo začuden sem bil, ko me je nekega dne v začetku jeseni poklicala dr. Urša Šivic. Najprej sem mislil, da je kaj v zvezi z našo zgoščenko *Primi, bratec, kupico*, na kateri so posnete pretežno ljudske napitnice in vinske pesmi, katere producentka je bila. Ali pa kaj v zvezi z nastopom naše skupine na tedaj bližnji prireditvi *Zajuckaj in zapoj!* Pa je bilo nekaj drugega, novega. Predlagala je, da bi nastopili na posebni prireditvi v kavarni hotela Union v Ljubljani. Prireditev se imenuje *Folk Union*, poteka v organizaciji Hotela Union in Glasbene matice Ljubljana, na njej pa se enkrat na mesec ljudem v mestu predstavljajo skupine pevcev in pevk ljudskih pesmi. Nastopi tovrstnih skupin se dogajajo predvsem po vaseh, kjer pesmi še živijo v prvotni obliki ali pa v spominih pevcev in pevk ter njihovih poslušalcev, do mestnih prebivalcev, ki imajo korenine sicer res večinoma na podeželju, pa take pesmi skoraj ne pridejo več. Seveda niti mene niti mojih pevcev ni bilo treba posebej prepričevati in kaj hitro smo se dogovorili za nastop. A kaj naj bi peli in koliko pesmi naj pripravimo?

Izvedeli smo, da naj bi nastopili samo mi, kot vodilo pa naj nam bo bližnje martinovo (nastop je bil 28. oktobra) oziroma naj bi peli ljudske napitnice in vinske pesmi – torej to, kar smo posneli na zgoščenko. »*Takole, za dobro uro programa pripravite, poleg napitnic in vinskih pa naj bo še kakšna iz vašega kraja,*« nam je predlagala Urša in se obenem dogovorila za predhodno srečanje na vaji pri nas v Globokem. Posebnih priprav na nastop nismo imeli, saj so nam pesmi, s katerimi naj bi nastopili, znane, domače in jih večkrat pojemo, povsem vseeno pa nam tudi ni bilo, kakšen vtis bomo naredili na poslušalce.

Na vaji smo se podrobno dogovorili, kaj bomo peli, in določili vrstni red pesmi, nekaj dni pred nastopom pa so potovala sporočila

in navodila po elektronski pošti iz Ljubljane v Globoko in nazaj, da bi bilo vse tako, kot se spodobi. Pa še besedila pesmi sem napisal, da so jih v Ljubljani razmnožili in so jih imeli poslušalci pred sabo – tako, za spomin ali za »pomoč« pri petju. A še vedno si nismo predstavljali, kaj nas čaka v Unionovi kavarni. Ker smo prepevali napitnice in pesmi o vinu, kjer je v dobri družbi vsebino pesmi primerno »podkrepani in ponazoriti« s konkretnim dejanjem, smo s sabo vzeli tudi nekaj tovrstnih »pripomočkov«. Skoraj vsak pevec v naši skupini ima svoj vinograd, mošt pa je prav tedaj že veselo vrel, pa tudi dobre starine se je še našlo v sodih. Pravilno smo ugotovili, da bi bilo takšno »ponazarjanje« predrago, če bi nam ga prinašali natakariji na pladnjih.

Slabe pol ure pred pričetkom nastopa smo prišli v kavarno Union. Z nami sta bili dr. Urša Šivic in mag. Maša K. Marty, ki sta večer (in vse tovrstne naprej) zasnovali. Prostor za pevce je bil pripravljen na sredi dvorane, posedli smo se okoli dveh miz, ki smo ju postavili skupaj. Poslušalci, ki so počasi kapljali v kavarno, so zasedli ostale mize, kakor je pač kdo našel svoj prostor. Opazili smo tudi nekaj znancev ali sorodnikov, ki so nas prišli spodbujati.

Večer smo brez najave začeli s pesmijo *Hladna jesen že prihaja*, ker je časovno in vsebinsko najbolj ustrezala tistemu času, nato pa je Urša predstavila programsko zasnovano prireditve in tudi nas, pevce, ter spored večera. Sledil je sklop dveh ali treh pesmi, ki so bile vsebinsko povezane z vinom – napitnice in vinske pesmi. Z njimi smo poslušalcem najlepše predstavili svojo pred kratkim izdano zgoščenko z naslovom *Primi, bratec, kupico*, kjer je posnetih 14 tovrstnih pesmi.

Z nekaterimi pesmimi smo obiskovalcem predstavili tudi del svatovskih običajev iz svoje okolice, ko je na svatovski gostiji treba *ubiti čas* in popiti kar največ pijače. Tako smo v venčku z naslovom *Furmani so furali* po navodilu iz besedila (»... *hi, hi, hi, le hitro ven ga spij!*«) vsi izpili kozarce in jih potem v skladu z besedilom (»*nek se valja!*«) valjali po mizi in z njimi potrkavali (»*Vsi zvončki po dolincab zvonijo bim, bam, bom ...*«) – mimogrede, to pesem smo med drugimi posneli tudi za projekt *Sozvočja Slovenije* in jo predstavili na promociji zgoščenke 7. maja letos v Ljubljani.

Pevska skupina Trstenke iz Haloz na prireditvi *Folk Union*. (Foto: Urša Šivic, Ljubljana, 4. 5. 2011.)

Koledniki iz Bušeče vasi na Dolenjskem. (Foto: Urša Šivic, Folk Union, Ljubljana, 30. 3. 2011.)

Na praktičen način smo predstavili vinsko izštevanko *Spivaj, vživaj in prepevaj*, kjer se s polnimi kozarci potrkava (*trinka*) od soseda do soseda v krogu na prvo dobo v taktu (*»Spi-vaj, vži-vaj in pre-pe-vaj in ve-se-li se z me-noj ...«*). Zadnji mora nato kozarec popiti in ne sodeluje več v trkanju (poje pa še). Igra traja, dokler ne ostaneta samo dva, ki na koncu skupno popijeta vsak svoj kozarec. Izštevanka je primerna za manjše omizje, po možnosti v krogu, da se lahko trka tudi čez mizo.

Podobno smo predstavili tudi pesem, ki ima najmanj 12 kitic, kolikor je mesecev v letu (*Kdor januarja mesca je rojen bil ...*). Pri tej pesmi smo k sodelovanju povabili obiskovalce, ki so se radi pridružili in z veseljem sodelovali, seveda pa jim je tudi pri ostalih pesmih koristilo razmnoženo besedilo, saj so skoraj pri vseh pesmih nekateri prepevali z nami.

Verjetno je bila za poslušalce zanimiva pesem, ki se sicer poje čez Sotlo, v hrvaškem Zagorju. Ker živimo tik ob meji in smo imeli predvsem v času skupne države mnogo medsebojnih stikov, nam tudi njihove pesmi niso tuje, zato je bila zagorska zdravička *Josi ni jedan Zagorac nije prodal vina* prijetna osvežitev programa.

S prepevanjem znanih in manj znanih pesmi nam je večer kaj hitro minil in po skoraj dveh urah prepevanja smo sklenili uradni del večera. Ker je v steklenicah še ostalo nekaj vsebine, smo večer v sproščenem razpoloženju skupno z obiskovalci nadaljevali, dokler ni zmanjkalo obiskovalcev, ki so se počasi razhajali, in pijače v steklenicah. Polni pozitivne energije in veselih obrazov po prijetno preživetem večeru smo se odpravili proti domu, hvaležni Urši in Maši, ki sta nas povabili in pripravili prijeten večer tako za nas, pevce, kot tudi za obiskovalce.

V Unionu kot poslušalec

Prireditve *Folk Union* se je, kot je videti, kar dobro prijela, saj so večeri ljudskega petja potekali redno, vsak mesec vse do maja. Sicer je Ljubljana zame daleč, a sem po srečnem naključju imel prilžnost kot obiskovalec sodelovati še na dveh večerih. Najprej sem poslušal naše sosede Kapelske pube, ki so se skupaj s Pevci

s Koblja predstavili kot mlajši pevski sestav. Seveda se nisem mogel dati v kožo navadnega obiskovalca, saj kot vodja skupine Pevcev iz Globokega zelo dobro poznam Kapelske pube, pa tudi Pevce s Koblja sem pred kratkim že slišal. Obe skupini delujeta zelo sveže, polno, obe gojita triglasno fantovsko petje, ki pa se ga morajo pevci, predvsem to velja za Pevce s Koblja, priučiti, saj niso imeli možnosti neposrednega prenosa prepevanja ljudske pesmi od svojih predhodnikov.

Pa vendar – skupini sta izmenjaje se izvajali sklope nekaj pesmi ob predhodni najavi dr. Urše Šivic in s svojim prepevanjem dodobra ogreli dlani prisotnih. Tudi tokrat smo poslušalci imeli na voljo razmnožena besedila, da smo lahko aktivno sodelovali z izvjalci in z njimi prepevali.

Kar nekaj znanih obrazov z glasbenega področja sem videl v dvorani in po pomenku z njimi sem se prepričal, da je tovrstna prireditve potrebna in prijetna poživitev v kulturnem življenju Ljubljane. Res pa je, da je bila starostna sestava obiskovalcev dokaj visoka, tistih nekaj mladih fantov in deklet je bilo verjetno v dvorani predvsem po »službeni dolžnosti« – bili so spremljevalci ali sorodniki nastopajočih.

Tudi na tem večeru so po končanem uradnem sporedu pevci in poslušalci še ostali v dvorani in zapelo se je še kar nekaj pesmi. Zanimivost tega dela večera je bila, da sta obe skupini zapeli kar nekaj pesmi, katerih izvor je v Dalmaciji. Pevci so brez kakršnih koli problemov preskočili v drug melos in tako pokazali svoje pevske sposobnosti tudi na drugem področju. Nekaterim obiskovalcem menda ta preskok ni bil všeč (odziv v *Pismih bralcev v Delu*), večini in pevcem pa je to ugajalo in večer se je končal nekoliko bolj sproščeno, predvsem pa nostalgичno.

V prvi sezoni prireditve *Folk Union* je bilo šest tovrstnih večerov. Poleg naštetih sem poslušal še zadnji del nastopa Kolednikov iz Bušeče vasi, sicer pa so z našega konca nastopile še Ljudske pevke Žejno. Vsi nastopajoči, s katerimi sem se pogovarjal, so bili nad prireditvijo navdušeni, prav tako pa so poslušalci, ki jih je bilo iz meseca v mesec več, pokazali potrebo po takšnih prireditvah v glavnem mestu.